

Voor het basisonderwijs

Dienstverlening en Producten: voor veel leerlingen een logische keuze.

Informatie over het profiel en het programma
Dienstverlening en Producten op het vmbo

Goed nieuws! Een deel van jouw leerlingen gaat straks naar het vmbo.

Ongeveer de helft van alle kinderen in Nederland maakt na de basisschool de overstap naar het vmbo. Het vmbo bereidt leerlingen voor op een vervolgopleiding voor een beroep of op de havo.

In de bovenbouw van het vmbo volgen ruim 110.000 leerlingen onderwijs in een van de beroepsgerichte leerwegen: de basisberoepsgerichte (bb), kaderberoepsgerichte (kb) of gemengde leerweg (gl). 78.000 leerlingen volgen de theoretische leerweg(tl).

Het vmbo biedt leerlingen veel mogelijkheden om een programma te volgen dat past bij hun talenten en dat ze goed voorbereidt op een vervolgopleiding en de beroepen in de regio.

Vanaf het eerste leerjaar is er op het vmbo ruimte en aandacht voor het ontdekken wat bij de leerlingen past. Zij worden begeleid bij het leren kiezen. In leerjaar 1 en 2 gaat het in de regel om een (profiel)keuze voor de bovenbouw, in leerjaar 3 en 4 richt de keuzebegeleiding zich op de meest passende vervolgopleiding. Van alle schooltypen in het voortgezet onderwijs loopt het vmbo het verst voorop met loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)!

Wel zijn er aanzienlijke verschillen tussen vmbo-scholen. Zo heeft de ene school een breed en oriënterend programma en is de andere school meer gericht op vakken (zoals techniek of groen) of meer theoretisch.

Voor een goede oriëntatie is het dus slim dat leerlingen meerdere scholen bezoeken en daar met docenten en leerlingen praten om te ontdekken waar zij warm van worden.

Daarbij is het goed om verder te kijken dan het eerste leerjaar. Welke profielen heeft de school in de bovenbouw? Wanneer start de school met

praktijkvakken? Lopen leerlingen stage? Krijgen ze klassikaal les of zijn er (ook) projecten?

Soms weten leerlingen al snel wat ze willen en waar ze goed in zijn. Dan ligt een keuze voor een nauw profiel of een nauw praktijkgericht programma voor de hand. Veel leerlingen weten echter nog niet welke richting het best bij hen zou passen. Die leerlingen doen er verstandig aan om een breed oriënterend profiel of programma te volgen, zodat zij alsnog een beter beeld kunnen krijgen van hun loopbaanwensen en talenten.

Profielen en praktijkgerichte programma's.

Het vmbo kent in de bovenbouw (leerjaar 3 en 4) profielen en praktijkgerichte programma's.

- In de beroepsgerichte leerwegen (bb, kb en gl) worden profielen aangeboden.
- In de theoretische leerweg (en soms in de gemengde leerweg) bestaat op een deel van de vmbo's de mogelijkheid om een praktijkgericht programma te volgen.

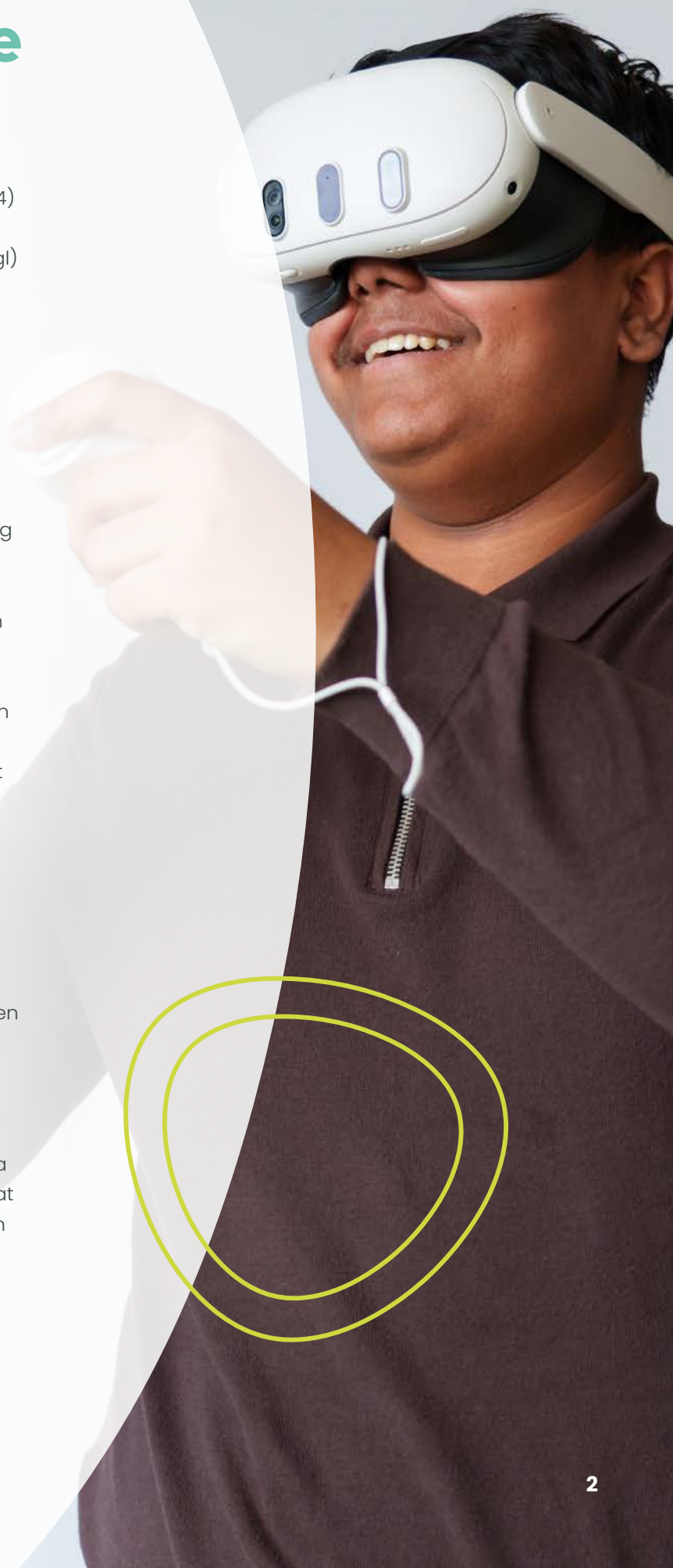
De profielen

Er zijn negen beroepsgerichte vmbo-profielen en één breed oriënterend profiel: Dienstverlening en Producten (D&P). Hoeveel en welke profielen een school aanbiedt wordt bepaald in overleg met andere scholen binnen de regio. Leerlingen kiezen hun profiel aan het eind van leerjaar 2.

Een profiel in de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo omvat:

- een kern (betrekking hebbend op de voor het profiel relevante kennis, vaardigheden en houding)
- een profielvak (waarin de voor het profiel kenmerkende onderwerpen aan de orde komen)
- keuzevakken

Elke vmbo-school bepaalt zelf welke keuzevakken hij aanbiedt. Aan de hand van keuzevakken kunnen leerlingen zich verbreden (verder oriënteren) of verdiepen in het werkgebied of de beroepspraktijk van hun interesse. Daarmee hebben ze de mogelijkheid om een programma samen te stellen dat past bij hun talenten en dat ze goed voorbereidt op een vervolgopleiding en beroepen in de regio.

De praktijkgerichte programma's

In de theoretische en gemengde leerweg kunnen leerlingen sinds schooljaar 2024/2025 een praktijkgericht programma volgen. In totaal zijn er dertien praktijkgerichte programma's. Net zoals het geval is bij het beroepsgerichte programma kiezen scholen zelf welk(e) praktijkgericht(e) programma(s) zij hun leerlingen aanbieden.

In het praktijkgerichte programma voeren leerlingen praktische, levensechte en realistische opdrachten uit bij of voor opdrachtgevers (bedrijven en instellingen) binnen en buiten school. Hierdoor ervaren leerlingen hoe het eraan toe gaat in de praktijk. Zo stellen ze bijvoorbeeld een duurzame menukaart op voor een restaurant of zoeken ze op verzoek van de gemeente een oplossing voor een druk kruispunt. Zij leren tijdens het praktijkgerichte programma ook bredere praktische vaardigheden, zoals samenwerken, presenteren, zelfstandig werken en plannen.

Tabel | Overzicht beroepsgerichte vmbo-profielen

Sector	Beroepsgerichte programma's				
Economie	Economie en Ondernemen		Horeca, Bakkerij en Recreatie		
Techniek	Bouwen, Wonen en Interieur	Produceren, Installeren en Energie	Mobiliteit en Transport	Media, Vormgeving en ICT	Maritiem en Techniek
Zorg en Welzijn	Zorg en Welzijn				
Landbouw	Groen				
Sectoroverstijgend/sectorbreed	Dienstverlening en Producten				

Dienstverlening en Producten.

Het **profiel Dienstverlening en Producten (D&P)** is een intersectoraal onderwijsprogramma voor de beroepsgerichte leerwegen, waarin de oriëntatie op uiteenlopende werkgebieden met een geïntegreerde loopbaanbegeleiding centraal staat. De kern bestaat uit algemene beroepscompetenties (kennis, vaardigheden en houding) die in allerlei soorten werk voorkomen. Verschillende werkgebieden vormen de context waarin leerlingen kennis en ervaring opdoen met het inzetten van diensten en het maken van producten met behulp van nieuwe technologieën.

Het gaat onder meer om:

- het organiseren van activiteiten
- het ontwerpen van producten
- 3D-tekenen en -printen
- het maken en verbeteren van producten met behulp van gereedschappen
- het creëren van multimediale producties als een film of website
- het promoten, verkopen en presenteren van producten en diensten

Ook bij het **praktijkgerichte programma D&P**, voor de gemengde/theoretische leerweg, worden praktische activiteiten aangeboden die leerlingen in beroepssituaties kunnen uitvoeren. Ook hier gaat het om het verlenen van diensten, het maken van producten en het verbeteren van processen. Leerlingen leren dat sociale innovatie, samenwerken met anderen en digitale technologie als middel nodig zijn om oplossingen te bedenken en samen een duurzame wereld vorm te geven.

Het brede karakter van het D&P-programma geeft LOB extra waarde als geïntegreerd onderdeel van het programma. Dankzij de veelheid aan contexten kunnen leerlingen zich goed oriënteren, zicht krijgen op hun talenten en in de loop van hun opleiding steeds gericht keuzes maken die bij hen passen.

In het vierde leerjaar maken ze een keuze voor een vervolgstudie op het mbo of de havo.

Scan de QR-code voor meer informatie over D&P.

Wanneer is D&P een goede keuze?

Hebben jouw leerlingen een brede belangstelling, vinden ze veel leuk en hebben ze wellicht nog een paar jaar nodig om te ontdekken waar hun talenten en interesses liggen? Voor die leerlingen is D&P een uitstekende én uitdagende keuze! Bij D&P krijgen zij een beeld van de wereld van beroepen en ervaren ze ook welke werkvelden bij hen passen.

Wil je meer weten over het D&P-onderwijs in de buurt van jouw basisschool?

Neem dan contact op met onderstaande school.

Naam school	
Adres	
Plaats	
Telefoon-nummer	
Contact-persoon	
E-mail	
Website	
Data open dagen	
Zo ziet ons D&P-programma eruit	